Raportti Nuorten parlamentin toiminnasta 2017—2018

NUORTEN PARLAMENTTI
UNGDOMSPARLAMENTET

Sisältö

Johdanto

Nuorten parlamentti -toiminnan koordinointi

Toiminta vuonna 2017

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 14.3.2017
Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 3.10.2017
Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 12.12.2017
Kerhotoiminnan kehittämistyöpaja 8.6.2017
Virikemateriaalit 2017

Toiminta vuonna 2018

Nuorten parlamentin istuntopäivä 23.3.2018
- Valmistautuminen Nuorten parlamentin istuntopäivää varten
- Istuntopäivä
- Täysistuntoon lähettyjen kysymysten tarkastelua

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 6.11.2018
Virikemateriaalit 2018
- Mokkeja yhteiskunnallisella otteella
- Valiokuntasimulaatio

Some-kanavat

Nuorten parlamentti -toiminnan arviointia

Ajatuksia kerhotoiminnasta

Summary

LIITE 1 Nuorten parlamenttiin 2018 osallistuneet koulut vaalipiireittäin
LIITE 2 Nuorten parlamentin istuntopäivän 2018 ohjelma

Johdanto

Nuorten parlamentti -toiminta on suunnattu peruskoulun yläluokkien oppilaille. Toiminnan tavoitteena on innostaa koululaisia osallistumaan ja vaikuttamaan asioihin, jotka ovat nuorille tärkeitä. Toiminta on jatkunut jo vuodesta 1998.

Nuorten parlamentti -toimintaa toteutetaan eduskunnan ja Kehittämiskeskus Opinkirjon yhteistyönä. Valtaosa Nuorten parlamentin toiminnasta tapahtuu yläkoulujen parlamenttikerhoissa. Kohokohtana on joka toinen vuosi eduskunnassa järjestettävä Nuorten parlamentin täysistunto, joka toteutetaan suullisena kyselytuntina. Lisäksi järjestetään kerholaistilaisuuksia ajankohtaisista yhteiskunnallisista aiheista ja tuotetaan materiaalia toiminnan tueksi.

Tämä raportti kokoaa Nuorten parlamentti -toiminnan tapahtumat vuosina 2017-2018. Raporttiin on kirjattu Nuorten parlamentin täysistuntopäivän kulku keväällä 2018 sekä muut tilaisuudet, tapahtumat ja toiminta pääpiirteittäin. Raporttiin sisältyy myös Nuorten parlamentin istunnon 2018 suullisten kysymysten koonti sekä Nuorten parlamentti -toiminnan arviointia. Runsas kuvitus kertoo onnistuneista tapahtumista.

Nuorten parlamentti -toiminnan koordinointi

Nuorten parlamentti -toimintaa suunnitellaan ja koordinoidaan yhteistyössä eduskunnan ja Kehittämiskeskus Opinkirjon kesken. Työnjako ja vastuut on sovittu erikseen. Nuorten parlamentti –työryhmän toiminnan lisäksi kehittämishankkeita varten voidaan kutsua koolle myös erillisiä työpajoja.

Keskeisimpinä toimintamuotoina ovat yläkoulujen parlamenttikerhot 8.- ja 9.-luokkalaisille, kerholaistilaisuudet, erilaiset muut tapahtumat sekä joka toinen vuosi järjestettävä Nuorten parlamentin täysistunto.

Nuorten parlamentti –työryhmän kokoonpano 2017-2018:

johtava tietoasiantuntija Kristiina Hakala, Eduskunnan kirjasto, puheenjohtaja

erityisasiantuntija Tiina Karhuvirta, Kehittämiskeskus Opinkirjo, sihteeri

tutkija Joni Krekola, Eduskunnan kirjasto, jäsen

tiedottaja Lotta Myllymäki, eduskuntatiedotus, jäsen

tiedotussihteeri Tomi Asikainen, eduskuntatiedotus, jäsen, 31.12.2017 asti

tiedotussihteeri Aila Varis, eduskuntatiedotus, jäsen 24.1.2018 alkaen

toiminnanjohtaja Minna Riikka Järvinen, Kehittämiskeskus Opinkirjo, jäsen

Palaa sisällysluetteloon

Toiminta vuonna 2017

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 14.3.2017

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus järjestettiin eduskunnan Pikkuparlamentissa 14.3.2017 osana Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumia. Kaikille yläkouluille avoimeen tilaisuuteen mahtui mukaan viitisenkymmentä oppilasta vajaasta paristakymmenestä koulusta.

Päivän tavoitteena ja työskentelyteemoina oli kuulla nuoria heidän vaikuttamismahdollisuuksistaan kouluissa, mm. kuinka osallistavia toiminnot ovat, kenen ääntä koulussa kuullaan, miten vaikuttavaa toiminta on. Samalla ideoitiin koulujen, oppilaskuntien, Nuorten parlamentti -kerhojen ja kunnallisten nuorisovaltuustojen yhteistyön malleja ja annettiin nuorille mahdollisuus Nuorten parlamentti -kerhotoiminnan kehittämiseen. Tavoitteena oli myös kehittää konkreettisia toimintamalleja yläkoulujen demokratiakasvatukseen. Yhteistyötä tehtiin Nuorisovaltuustojen liiton kanssa. Tilaisuuteen osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön ja oikeusministeriön virkamiehiä ja järjestöjen edustajia asiantuntijarooleissa.

Tilaisuuden avasi eduskunnan puhemies Maria Lohela ja päätti sivistysvaliokunnan varapuheenjohtaja Sanna Lauslahti.

Ryhmätöissä nuoret muotoilivat oman näkemyksensä hyvästä toimintatavasta vaikuttaa. Toimintatavat painottuivat perinteisiin vaikuttamiskanaviin, kuten oppilaskunnan toimintaan. Ryhmät nostivat esille, kuinka oppilaskunnan tulisi järjestää kyselyjä parannuskohteista säännöllisesti ja kartoittaa oppilaiden ideoita. Erittäin tärkeänä pidettiin, että parannukset ja ehdotukset vietäisiin loppuun asti, mikä tuli esille monen ryhmän työssä sivujuonteena. Töissä nostettiin esille tiedonsaannin merkitys vaikuttamisasioista, esimerkiksi kuinka aloite laaditaan sekä ystävällinen asenne asioita eteenpäin vietäessä.

Opettajat keskustelivat demokratiakasvatukseen liittyvistä materiaalitarpeista ja kuulivat veteraanikansanedustajien Parlamenttikierros-toiminnasta. Tilaisuudessa ideoitiin koulujen parlamenttikerhojen käyttöön Valiokuntasimulaatiota.

Nuoret kokevat kansanedustajien läsnäolon tärkeäksi ja siksi osallistujat olivat pettyneitä paikalle saapuvien kansanedustajien vähäiseen määrään. Ryhmien työskentelyä jäi seuraamaan ainoastaan yksi edustaja.

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 3.10.2017

Nuorten parlamentin syksyinen kerholaistilaisuus järjestettiin 3.10.2017 yhteistyössä Päivälehtimuseon kanssa. Tilaisuuteen mahtui mukaan kolmisenkymmentä oppilasta yhdeksästä koulusta.

Päivän tavoitteena oli ymmärtää, mitkä yhteiskunnalliset teemat ovat nuorille merkityksellisiä. Tavoitetta lähestyttiin pohtimalla, mikä nuoria kiinnostaa tai huolestuttaa, mihin nuori haluaa sanoa mielipiteensä, mihin hän haluaa vaikuttaa nyt, mihin kuvittelee haluavansa vaikuttaa seuraavan kymmenen vuoden aikana, mistä koulussa puhutaan, mistä pitäisi puhua ja mitä pitäisi oppia sekä mitä taitoja tarvitaan tulevaisuudessa ja työelämässä.

Nuoret kiersivät ryhminä itseohjautuvissa työpisteissä. Työpisteille luodut tehtävät hyödynsivät innovatiivisesti ja luovasti museon kokoelmia ja näyttelyitä. Pistetehtävät pyrkivät innostamaan nuoria ajattelemaan laajasti yhteiskuntaa, menneisyyttä ja tulevaisuutta. Pisteillä pohdittiin erilaisia arvoja esimerkiksi Kari Suomalaisen piirroshahmoista tehtyjä pienoispatsaita haastatellen, pohdittiin demokratian ja sananvapauden kytköstä, tutustuttiin maailmaan 60 vuotta sitten eläneen nuoren näkökulmasta historiallisia uutisia lukemalla sekä pohdittiin kuvaa, sensuuria ja lööppejä. Pisteillä viritettiin nuorien ajatuksia myös siihen, miten tiedonvälitys on muuttunut ja millainen oli sanomalehtien ”internet” ennen internetiä.

Palautetta pyydettiin kolmesta näkökulmasta (tehtävät, onnistumiset, vapaa sana) kolmella sanalla. Ryhmätyö oli osallistujien mielestä mukava, hauska ja kiva. Ryhmäytyminen onnistui, keskustelua, näkökulmia ja läsnäoloa kehuttiin. Päivä oli erilainen, opettavainen, ja omat mielipiteet sai hyvin esille.

Onnistumisen kokemuksia tuli siitä, että kaikki osallistuivat ja että kommunikointi oli vireää. Jossain ryhmässä oli onnistuttu väittelemään ja esittämään mielipiteitä. Kaikilla oli hauskaa ja kaikkien äänet tulivat kuuluviin. Tuotoksena tehdyt posterit olivat tekijöiden mielestä onnistuneita ja ryhmätyöskentely avarsi omia ajatuksia ja ajatuskartan teko oli mukavaa. Yhden osallistujan mielestä ”tänään onnistuitte mielestäni hyvin meidän ryhmäyttämisessämme, oli mukavaa tavata muita saman henkisiä nuoria. Tehtävät olivat liian helppoja, mutta kaikki muu oli hyvää!”

Opettajien tilaisuudessa vaihdettiin ajatuksia opetussuunnitelman mukaisista monialaisista oppimiskokonaisuuksista ja siitä, miten yhteiskunnalliset teemat nivoutuvat näihin mukaan.

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 12.12.2017

Nuorten parlamentin puitteissa vuonna 2017 järjestettiin 12.12.2017 vielä yksi tilaisuus Opinkirjon toimistolla. Tilaisuuteen mahtui mukaan vajaat parikymmentä oppilasta neljästä koulusta.

Päivän tavoitteena oli lokakuussa työstettyjen teemojen ja postereiden pohjalta jatkaa yhteiskunnallisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien työstämistä. Työskentelytapana oli itseohjautuvat ryhmät, joille oli tuotettu askel askeleelta etenevä työskentelypohja. Työmenetelmiä oli kehitetty luovien menetelmien pohjalta. Materiaalia käytettiin Act now -pelilautaa, joka suuntasi ryhmien ajatuksia yhteiskunnallisiin teemoihin. Työpajan aikana tavoitteena oli luoda 2-3 innostavaa oppimisteemaa ja työstää niitä eteenpäin.

Opettajat paneutuivat kehittämään jo toteutettuja MOK-aiheita rikastamalla ajatteluaan Sitran megatrendikorttien avulla.

> *MOK on Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukainen monialainen oppimiskokonaisuus, joka on pidempikestoinen usean eri oppiaineen muodostama opetuskokonaisuus. Oppimiskokonaisuuden suunnittelussa ovat oppilaat mukana ja sisältöjen tulisi olla paikallisia, ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti merkityksellisiä sekä oppilaita kiinnostavia.*

Työskentely koettiin mielekkäänä ja erityisesti nuoret arvostivat sitä, että heidän aiemmat tuotoksensa olivat jatkokehittelyn pohjana. Eräs osallistuja kommentoi sitä, miten nuoret tuottavat kyllä fläppejä eri aiheista, mutta kukaan ei tiedä, mitä niille tapahtuu. Osallistujien tuottama materiaali koottiin ja julkaistiin Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2 -vihkosena.

Kerhotoiminnan kehittämistyöpaja 8.6.2017

Nuorten parlamentti -toiminnan ja yhteiskunnallisen opetuksen kehittämistä pohdittiin Opinkirjon toimistolla 8.6.2017 neljän opettajan voimin. Tapaamisessa pohdittiin aiemmin ideoidun Valiokuntasimulaation toteuttamista. Päivän aikana tuli esille tarve kokeilla sitä, miten oppilaat voivat osallistua koulussa järjestettävän opetuksen kehittämiseen ja erityisesti opetussuunnitelman mukaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. Työpajassa ideoitiin pilottikokonaisuus, joka toteutettaisiin syksyn 2017 aikana osana Nuorten parlamentin kerholaistoimintaa loka- ja joulukuussa.

Virikemateriaalit 2017

Kannattaisiko vaikuttaa? -Ideapaketti Nuorten parlamenttikerhoille sisältää materiaalia parlamentti- ja vaikuttamiskerhon toteuttamiseen. Tehtävät valmistavat Nuorten parlamentin täysistuntopäivään, mutta niitä voi hyödyntää myös yksittäisinä tai muokata opetukseen sopivaksi. Kirjoittajina Niika Malm ja Tiina Karhuvirta (ISBN 27978-952-5853-55-1 (pdf))

Toiminta vuonna 2018

Nuorten parlamentin istuntopäivä 23.3.2018

Valmistautuminen Nuorten parlamentin istuntopäivää varten

Eduskunnan puhemiesneuvosto hyväksyi 3.5.2017 vuoden 2018 Nuorten parlamentin istuntopäivän pidettäväksi 23.3.2018. Eduskunnan puhemiehen kutsukirje lähetettiin elokuussa 2017 kaikille Suomen yläkouluille, Ahvenanmaa mukaan lukien.

Nuorten parlamentin työryhmä suunnitteli sisällöt päivän tilaisuuksiin. Päivän läpiviennissä olivat mukana myös eduskunnan tieto- ja viestintäosasto, keskuskanslia, valiokuntasihteeristö, eduskuntaryhmät, turvallisuusyksikkö sekä kokous- ja virastopalvelut.

Työryhmä päätti edustajapaikkajaosta joulukuun alussa 2017. Ilmoittautuneita kouluja oli tällä kertaa ennätysmäärä, 154 koulua. Suuri luku kertoo todennäköisesti kolmesta muutoksesta: muutamaan passiiviseen vaalipiiriin tehty kohdennettu viestintä onnistui. Lisäksi tapahtuma järjestettiin jälleen Eduskuntatalossa, joka oli juuri remontoitu. Nyt voitiin myös heti ilmoittautumisten alkaessa luvata varmasti oppilasedustajien matkakustannusten korvaaminen.

Jokainen koulu sai ensin yhden oppilasedustajapaikan. Sen jälkeen Nuorten parlamentin työryhmän jäsenet arpoivat vaalipiireittäin ne koulut, jotka saivat myös toisen edustajapaikan.

Kun edustajapaikkatiedot ilmoitettiin kouluille, mukaan liitettiin ensimmäinen laajempi tietopaketti, joka sisälsi ohjeistusta istuntopäivään valmistautumista varten.
Viimeisen ohjeistus- ja tietopaketin osallistuvat koulut saivat kahta viikkoa ennen istuntopäivää. Myös tiedotusta ja muistutuksia valmistautumisesta lisättiin helmi-maaliskuussa.

Istuntopäivä

Nuorten parlamentin täysistunto kokoontui Eduskuntatalossa perjantaina 23.3.2018 klo 12.00. Nuorten parlamentin istuntopäivään osallistui 198 paikalla olleen oppilasedustajan lisäksi 138 toimittajaoppilasta ja 145 opettajaa 146 yläkoulusta eri puolilta Suomea. (Liite 1)

Täysistunto toteutettiin suullisena kyselytuntina. Istunnossa koulujen parlamenttikerhojen valitsemat oppilasedustajat istuivat kansanedustajien paikoilla ja puhetta johti eduskunnan puhemies Paula Risikko. Hallituksesta oli paikalla 11 ministeriä vastaamassa nuorten kysymyksiin. Eduskuntatalon lehteriltä istuntoa seurasivat osallistuvien koulujen toimittajaoppilaat, opettajat sekä kutsuvieraat. Täysistunto on katsottavissa verkkotallenteena.

Osallistujat vaalipiireittäin

Vaalipiiri	Kerhoja	Edustajia	Toimittajaoppilaita	Kerhonohjaajia	Kansanedustajia
Helsinki	12	15	12	11	22
Uusimaa	39	45	37	39	35
Varsinais-Suomi	10	14	9	10	17
Satakunta	11	15	11	11	8
Ahvenmaa	0	0	0	0	1
Häme	11	15	11	11	14
Pirkanmaa	10	14	8	10	19
Kaakkois-Suomi	10	14	10	10	17
Savo-Karjala	8	13	8	8	16
Vaasa	13	19	13	13	16
Keski-Suomi	8	13	7	8	10
Oulu	12	18	10	12	18
Lappi	2	4	2	2	7
Yhteensä	146	199	138	145	200

Istuntoa varten lähetetyt kysymykset muodostivat laajan kirjon nuorille tärkeitä ja samalla hyvin ajankohtaisia kysymyksiä. Istunnossa ehdittiin käsitellä 28 päiväjärjestykseen valituista 41 kysymyksestä. Äänestyksiä oli kolme.

Ensin äänestettiin siitä, tulisiko joukkoliikenne muuttaa maksuttomaksi. Äänet menivät tässä äänestyksessä tasan: joukkoliikenteen säilyttämistä maksullisena kannatti 97 ja joukkoliikenteen maksuttomuutta myös 97 edustajaa. Toisen äänestyksen aiheena oli, tulisiko auton ajokortin myöntämisen ikäraja laskea 16 vuoteen. 106 edustajaa kannatti nykyistä 18 vuoden ikärajaa ajokortin myöntämiseen. Ajokortin myöntämisen ikärajan laskemista 16 vuoteen kannatti 90 edustajaa. Kolmas äänestys koski eutanasian laillistamista Suomessa. Eutanasian kieltämistä kannatti 53 ja eutanasian sallimista lainsäädännössä kannatti 123 edustajaa.

Täysistuntoon lähettyjen kysymysten teemoja käsitellään tarkemmin jäljempänä luvussa Täysistuntoon lähetettyjen kysymysten tarkastelua.

Istunnon jälkeen kaikki osallistujat kokoontuivat Valtiosaliin puhemiehen tarjoamalle vastaanotolle. Sekä vastaanotolla että sen jälkeen nuorilla oli mahdollisuus tavata ministereitä ja kansanedustajia.

Oppilasedustajat äänestävät

Oppilasedustajat saapumassa puhemiehen vastaanotolle, puhemies Paula Risikko ja pääsihteeri Malja-Lenna Paavola vastaanottamassa

Aamupäivällä oppilasedustajat kokoontuivat valiokuntiin, toimittajaoppilaat Poliitikko nonstop –tilaisuuteen ja opettajat omaan tilaisuuteensa. Oppilasedustajat jaettiin seitsemän valiokuntaan: suuri valiokunta, lakivaliokunta, liikenne- ja viestintävaliokunta, sivistysvaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta, tulevaisuusvaliokunta ja ympäristövaliokunta. Nuorille kerrottiin valiokuntien tehtävistä ja roolista eduskuntatyössä. Nuorten esittämät kysymykset ja keskustelut paikalla olevien kansanedustajien kanssa olivat valiokuntatilaisuuksien tärkeintä sisältöä. Yhtä valiokuntaa lukuun ottamatta puhetta johti valiokunnan varsinainen puheenjohtaja ja lisäksi paikalla oli muita valiokuntien jäseniä. Suuressa valiokunnassa oli kuultavana Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho.

Suuri valiokunta kokoontuu, kuultavana ministeri Sampo Terho

Suora lähetys Nuorten parlamentista

Toimittajaoppilaiden tehtävänä on tallentaa, kuvata ja raportoida päivän tapahtumia. Toimittajaoppilaat kokoontuivat myös aamupäivällä Poliitikko nonstop -tilaisuuteen, jossa he pääsivät tenttaamaan kansanedustajia. Suuren osallistujamäärän vuoksi järjestettiin kaksi erillistä tilaisuutta, minkä ansiosta ehdittiin esittää enemmän kysymyksiä (yhteensä 31). Nuorten kysymyksiin oli vastaamassa yhteensä yhdeksän kansanedustajaa kaikista eduskuntaryhmistä. Kysymysten aiheet vaihtelivat edustajien koulutustaustasta Suomen suhteisiin eurooppalaisten maiden kanssa.

Poliitikko nostopissa riitti kysyjiä ja kysymyksiä...

... ja kansanedustajat vastasivat.

Poliitikko nonstopin kanssa samaan aikaan järjestettiin erillinen puhemiehen kyselytunti, jossa neljä toimittajaoppilasta esittivät kysymyksiä suoraan puhemies Paula Risikon vastattavaksi. Puhemiehen huoneessa pidetty kyselytunti videoitiin ja se on nähtävillä Nuorten eduskunta -verkkosivulla.

*O*pettajille järjestetyssä tilaisuudessa kuultiin kolme tietoiskua. Ensimmäisessä osiossa esiteltiin uusi palvelu Parlamenttikierros – kokemustietoa kansanvallasta. Yli 70 entistä kansanedustajaa eri puolilta Suomea ovat valmistautuneet vierailemaan kouluissa ja oppilaitoksissa ja osallistumaan tällä tavoin demokratiakasvatukseen.

Toisessa tietoiskussa esiteltiin niin ikään uusi palvelu Valiokuntasimulaatio . Se on toiminnallinen, oppilaita osallistava, oppiaineiden rajat ylittävä demokratiakasvatuksen simulaatiomalli, jossa oppilaat pääsevät harjoittelemaan ”kansanedustajana” toimimista valiokuntatyöskentelyineen ja täysistuntoineen.

Kolmannessa tietoiskussa esiteltiin Nuorten eduskunta –verkkosivujen sisältöä, jossa tarjolla on materiaaleja opettajien työhön ja mm. Näin lakeja tehdään Suomessa -sivusto.

Nuorten parlamentin täysistuntoa oli mahdollista seurata televisiosta ja verkosta, lisäksi istunnon verkkotallenne löytyy eduskunnan verkkosivuilta. Some-viestintä oli vahvasti esillä ja istuntopäivästä julkaistiin myös runsaasti uutisia. Lisäksi Nuorten Ääni -toimitus ja Hygezine Hyvinkäältä olivat mukana raportoimassa istuntopäivän tapahtumia.

Palaa sisällysluetteloon

Täysistuntoon lähetettyjen kysymysten tarkastelua

Nuorten parlamentin parlamenttikerholaiset toimittivat määräaikaan 29.1.2018 mennessä yhteensä 159 kysymystä. Kaiken kaikkiaan kysymyksiä lähetettiin 167.

Kysymykset lajiteltiin aiheen mukaisesti kunkin ministerin vastattavaksi. Myöhässä lähetetyt kysymykset eivät ehtineet mukaan ennakkoäänestykseen.

Kysymysten aiheet jakautuivat seuraavasti eri ministereille:

Pääministeri	8
Ulkoministeri	4
Valtiovarainministeri	7
Sisäministeri	6
Elinkeinoministeri	3
Työministeri	6
Sosiaali- ja terveysministeri	1
Perhe- ja peruspalveluministeri	23
Kunta- ja uudistusministeri	1
Liikenne- ja viestintäministeri	12
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri	0
Oikeusministeri	6
Puolustusministeri	6
Opetusministeri	58
Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri	4
Maa- ja metsätalousministeri	1
Asunto-, energia- ja ympäristöministeri	13
Yhteensä	159

Kaikkien istuntoon lähetettyjen suullisten kysymysten jakautuminen vaalipiireittäin:

Vaalipiiri	Kysymyksiä	Edustajia	Kerhoja	Päiväjärjestys	Kysyttiin
Helsingin	10	15	12	2	2
Uudenmaan	39	45	39	7	5
Varsinais-Suomen	8	14	10	4	3
Satakunnan	14	15	11	4	1
Ahvenanmaan maakunnan	0	0	0	0	0
Hämeen	16	15	11	4	4
Pirkanmaan	10	14	10	3	2
Kaakkois-Suomen	10	14	10	2	1
Savo-Karjalan	11	13	8	4	3
Vaasan	20	19	13	3	2
Keski-Suomen	11	13	8	4	2
Oulun	16	18	12	3	2
Lapin	2	4	2	1	1
Yhteensä	167	199	146	41	28

Äänestys päiväjärjestykseen valittavista kysymyksistä

Jokaisella oppilasedustajalla on mahdollisuus lähettää etukäteen yksi ehdotus täysistunnon kysymykseksi. Määräaikaan mennessä saapuneiden kysymysten kesken toteutettiin verkkoäänestys. Äänestys oli kaikille avoin, joten parlamenttikerholaisten lisäksi äänestykseen saattoivat osallistua myös muut. Äänestäjä valitsi eri vaihtoehdoista kymmenen tärkeimpänä pitämäänsä kysymystä Nuorten parlamentin istunnon päiväjärjestykseen. Äänestysaika oli 5.–18.2.2018. Äänestykseen osallistui yhteensä 1491 henkilöä.

Äänestystuloksen perusteella valittiin noin puolet päiväjärjestyksen kysymyksistä. Loput kysymyksistä valittiin eduskunnassa siten, että jokaisesta edustettuna olevasta vaalipiiristä oli vähintään yksi kysymys ja kysymykset vastasivat paikalla olleiden ministerien toimialoja. Kysymysten valinnassa huomioitiin sukupuolten tasa-arvo ja molempien kotimaisten kielten edustus.

Nuorten parlamentin istunnon päiväjärjestykseen valikoitui yhteensä 41 kysymystä, jotka esitettiin eduskunnan puhemiehen valinnan mukaisessa järjestyksessä. Tällä kertaa ehdittiin esittää paikalla olleiden ministereiden vastattavaksi 28 kysymystä.

Äänestyksen TOP 10-kysymykset äänimäärineen olivat:

Sija	Kysymyksen otsikko	Äänimäärä
1	Suomen varautuminen ydinsotaan	171
2	Ulkomaalaisten syrjintä	154
3	Transsukupuolisten pakkosterilisaatio	150
4	Aktiivisen eutanasian laillistaminen	148
5	Nuorten mielenterveysongelmien tunnistaminen	140
6	Eutanasian laillistaminen	135
7	Joukkoliikenne maksuttomaksi	133
7	Terrorismiin varautuminen	133
9	Hallituksen leikkaukset	127
10	Oppilaiden tasoerot	122
11	Toisen asteen opiskelukustannusten jakaminen	117
12	Vaalilupausten merkitys	110
13	Nuorten työllistymisen helpottaminen	107
14	Nuorille suunnatut autot	106
15	Terveyskeskusten lääkäripula	105
16	Ajokortin hinta	104
17	EU-yhteistyöstä apua vakavasti sairaille lapsille	97
17	Leikkaukset opintotuesta	97
19	Suomen tulevaisuus	94
20	Valtion velkaantuminen	91

Koulutukseen liittyvissä kysymyksissä esillä toisen asteen opiskelun kovat kustannukset

Oppilasedustajien lähettämistä kaikista saapuneista kysymyksistä nousi vahvasti esille koulutukseen liittyvät teemat, etenkin toisen asteen koulutuksen maksullisuus. Yleisenä huolenaiheena pidettiin sitä, ”kuinka hallitus takaa jokaiselle nuorelle tasapuoliset toisen asteen koulutusmahdollisuudet vanhempien varallisuudesta riippumatta”[1]. Hallitusta olisi haluttu tentata siitä, miten se voisi edesauttaa toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta[2], sillä esimerkiksi pienituloisilla perheillä ei välttämättä ole varaa toisen asteen opiskelun tuomiin kustannuksiin”[3]. Nuoret olivat huolissaan siitä, että osa nuorista joutuu keskeyttämään toisen asteen koulutuksen rahapulan takia, minkä seurauksena osa on vaarassa syrjäytyä[4]. Lukiossa kustannuksia tulee muun muassa tiuhaan vaihtuvista kirjoista ja tietokoneista, kun taas ammattikoulussa joutuu maksamaan esimerkiksi työvaatteista ja työvälineistä[5]. Nuoret ovat hyvin perillä toisen asteen opiskelukustannuksista. Kysymystä saatettiin mm. perustella Suomen lukiolaisten liiton arviolla lukio-opiskelun koko ajan kohoavasta nykyisestä arvosta (2700 €).[6]

Osa oppilasedustajista esitti omia ratkaisuehdotuksiaan opiskelukustannusten vähentämiseksi. Opiskelussa käytetään paljon sähköisiä oppikirjoja, joiden arvolisävero on 24 prosenttia, kun taas painettujen oppikirjojen vero on vain 10 prosenttia. Kysyttiinkin, ”voisiko hallitus alentaa sähköisten oppikirjojen arvonlisäveroa”[7]. Haluttiin tietää, ”voisiko hyödyttömiä tai jopa haitallisiksi arvioituja yritystukia kohdistaa koulutukseen, josta viime vuosina on leikattu rajusti”[8].

Koulutuksen kustannuksiin liittyivät kysymykset, joissa nostettiin esille nuorten pakko muuttaa pois kotoaan. Hallitusta haluttiin tentata siitä, ”miten Suomessa varmistetaan, että myös kasvukeskusten ulkopuolella asuville nuorille on tarjolla toisen asteen koulutusta ilman kohtuuttomia matkoja tai kotoa pois muuttamista”[9].

Toisaalta esimerkiksi asuminen pääkaupunkiseudulla on kallista[10]ja haluttiinkin tietää, ”millaista tukea valtio voisi tarjota nuorelle, joka joutuu muuttamaan toiselle paikkakunnalle opintojen perässä”[11].

Oppilasedustajat olivat huolissaan tasoerojen kasvusta

Oppilasedustajat olivat huolissaan oppilaiden kasvavista tasoeroista ja oppimistulosten jakautumisesta ääripäihin. ”Eroja ei ole pelkästään tyttöjen ja poikien välillä, vaan myös vanhempien koulutustausta vaikuttaa tuloksiin”. Kysyttiinkin, ”mitä toimia Suomen hallitus aikoo tehdä, jotta oppilaiden tasoerot tasoittuisivat”[12]. Pisa-tutkimustulosten heikentyminen huolestutti: ”Koulutukseen kohdistuneet säästöt ovat eduskunnan vaatiman selvityksen mukaan aiheuttaneet erojen kasvun opetuksen tarjonnassa”[13]. Nuoret halusivat tietää, ”millä keinoilla taataan tulevaisuudessakin tasalaatuinen ja ilmainen koulutus kaikille oppilaille ja opiskelijoille ympäri Suomea”[14]. He olivat kiinnostuneita siitä, miten kuntaliitokset vaikuttavat kouluverkkoon ja etenkin pieniin kuntiin ja kouluihin[15].

Nuorten kokemat uhkakuvat nousivat jälleen vahvasti esiin

Oppilasedustajat ottivat kysymyksissään esille useita yhteiskunnallisia uhkakuvia kuten kansalaisten eriytyminen ja ihmisoikeuskysymyksiin liittyvät ongelmat. Osa maahanmuuttajista on vaarassa syrjäytyä rasismin, ennakkoluulojen ja kielitaidottomuuden takia, eikä kotouttamisessa olisi varaa enää epäonnistua[16]. Haluttiin tietää, ”mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä parantaakseen maahanmuuttajataustaisten nuorten asemaa”[17] sekä ”miten nuoret turvapaikanhakijat saataisiin paremmin integroitua suomalaisten nuorten keskuuteen”[18]. Nuoret ymmärtävät jatko-opintojen tärkeyden ja nostivatkin esille ajatuksen siitä, ”miten Suomessa koulua käyneet monikulttuuritaustaiset nuoret voisivat päästä useammin korkeakouluihin opiskelemaan”[19].

1 Anna Vellonen, Kesämäen koulu, Lappeenranta
2 Laura Loikas, Kilonpuiston koulu, Espoo
3 Jere Turunen, Pielisjoen koulu, Joensuu
4 Petra Leppälä, Teuvan yhtenäiskoulu, Teuva
5 Josefiina Kause, Meri-Porin yhtenäiskoulu, Pori
6 Kristian Malmi, Länsi-Porin koulu, Pori
7 Zoraiz Saram, Kilonpuiston koulu, Espoo
8 Aaro Niinistö, Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Hämeenlinna
9 Emilia Ruokolainen, Poikolan koulu, Juuka
10 Julietta Nylund, Porolahden peruskoulu, Helsinki
11 Emmi Ståhlberg, Lucina Hagmanin koulu, Kokkola
12 Erica Ojansivu, Eurajoen Yhteiskoulu, Eurajoki
13 Nelli Toivonen, Laihian Peruskoulu, Laihia
14 Alma Niskanen, Kuopion Steinerkoulu, Kuopio
15 Leevi, Lehtovaara, Koskenseudun yläaste, Koski
16 Pauli Puhakka, Sompion koulu, Kerava
17 Fatima Abdihakim Aden, Kaukajärven koulu, Tampere
18 Linda Sundqvist, Sibbo ungdomsfullmäktige, Sipoo
19 Raman Kaur, Vesalan peruskoulu, Helsinki

Palaa sisällysluetteloon

Oppilasedustaja Jasna Siven

Ihmisoikeuksista huolestuneet oppilasedustajat ihmettelivät, miksi Suomessa on edelleen olemassa translaki[20], joka vaatii sukupuolen juridisen vahvistamisen ehtona täysi-ikäisyyttä, lääketieteellistä selvitystä sekä lisääntymiskyvyttömyyttä[21]. Milloin Suomi muuttaa translain kansainvälisten ihmisoikeussopimusten mukaiseksi[22]ja miksi Suomen lainsäädäntö on muutoksen suhteen jäljessä muita Pohjoismaita[23]? Oppilasedustajat vetosivat myös yli 63 000 suomalaisen kirjoittamaan kansalaisaloitteeseen eutanasian eli hyvän kuoleman puolesta ja kysyivät, ovatko ministerit valmiita äänestämään eutanasian sallimisen puolesta[24].

Muoviongelmaan perättiin vastauksia

Toisena vahvasti esiin nousseena teemana oli ilmastonmuutokseen ja ympäristön saastumiseen liittyvät uhkakuvat. Kysymyksiä tuli paljon etenkin hajoamattoman ja ongelmallisen muovimateriaalin korvaamisesta ympäristöystävällisemmällä vaihtoehdolla. Ministereiltä kysyttiinkin, ”mitä Suomi on tehnyt ja aikoo tulevaisuudessa tehdä muovin kulutuksen vähentämiseksi”[25]. Nuoret ehdottivat esimerkiksi muovin korvaamista erilaisilla puupohjaisilla materiaaleilla[26]. Kiinnostuneita oltiin siitä, miten Suomi aikoo tulevien vuosien aikana edetä kohti puhtaampaa liikennettä, uusiutuvaa energiantuotantoa ja Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteita[27].

Terrorismi, ydinsota ja sisäinen turvallisuus mietityttivät

Kolmanneksi teemaksi nousivat muut maailmalaajuiset uhkakuvat sekä Suomen turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Kysyttiin muun muassa Suomen varautumisesta terrorismiin-[28]sekä ydinsodan syttymiseen Amerikan ja Pohjois-Korean välille[29].

---

20 Veera Uusitalo, Kaakkurin koulu, Oulu

21 Ada Nyman, Yläneen yhtenäiskoulu, Yläne; Noora Liikanen, Kankaisten koulu, Kangasniemi; Niklas Joukainen, Vesilahden yläaste, Vesilahti; Minka Jumppainen, Harjunrinteen koulu, Riihimäki

22 Sonja Koskinen, Kesälahden koulu, Kitee; Anni Muilu, Kiviniityn koulu, Kokkola; Antto Korhonen, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu, Helsinki

23 Annika Sallinen, Kaitaan koulu, Espoo

24 Josefina Koenkytö, Puistokadun koulu, Loimaa

25 Iiris Mäkelä, Myllytullin koulu, Oulu

26 Sofia Vuolle-Apila, Arppen koulu, Kitee

27 Kalle Jäntti, Heinäsuon koulu, Akaa

28 Saana Norkko, Heinsuon koulu, Hollola

29 Akseli Manninen, Tietäväisen koulu, Tohmajärvi

Oppilasedustajat halusivat tietää, ”miten hallitus on varautunut katastrofiin, joka estäisi tietokoneiden ja muiden laitteiden käytön”[30]. Nuoria kiinnosti tietää, ”kuinka jalkaväkimiinoista luopuminen vaikuttaa Suomen puolustamiseen sotatilanteessa[31]”. Lappilaiset nuoret olivat huolissaan konstaapelien siirtymisestä eläkkeelle, jolloin Enontekiöltä tulee puuttumaan oma poliisipartio[32].

Työ ja toimeentulo

Nuoret olivat kiinnostuneita hallituksen toimista nuorten työllisyyden helpottamiseksi etenkin, kun nuorisotakuu ei ole osoittautunut riittävän toimivaksi järjestelmäksi[33]. Nuorille toivottiin vakaampia työuria yleistymässä olevien epäsäännöllisten pätkä- ja osa-aikatöiden sekä nollatuntisopimusten sijaan[34]. Työkykyisten vammaisten suuresta työttömyysasteesta ja syrjäytymisriskistä oltiin huolissaan[35]. Työttömyysturvan aktiivimallin kritiikkiin pohjaten nuoret kysyivät, miten hallitus aikoo tulevaisuudessa uudistaa mallia niin, että uudistukset koettaisiin kansalaisten keskuudessa oikeutettuina[36].

Oppilasedustajat kysyivät myös, miksi hallituksen leikkaukset ovat kohdistuneet juuri pienituloisimpiin eli työttömiin, eläkeläisiin ja opiskelijoihin[37]. Nuoria huolestuttivat jatko-opintoihin kohdistuneet leikkaukset, alojen yhdistäminen, opettajien ja opiskelupaikkojen vähentäminen[38]. Huolissaan oltiin myös ammatillisen koulutuksen merkittävistä leikkauksista heti eduskuntavaalien jälkeen huolimatta lupauksista, ettei koulutuksesta leikata[39]. Nuoret miettivät, miten valtion velanmaksu vaikuttaa tulevaisuuden päätöksiin[40]. Syntyvyyden laskuun ja työvoimapulaan nuoret ehdottivat yhdeksi ratkaisuksi maahanmuuttajia[41].

30 Ruusu Tölli, Nummelanharjun koulu, Nummela
31 Juho Kujansuu, Ähtärin yhteiskoulu, Ähtäri
32 Elmeri Kirkkala, Hetan peruskoulu, Enontekiö
33 Sanni Taipale, Padasjoen yhtenäiskoulu, Padasjoki
34 Anni Riihimäki, Hyrylän yläaste, Tuusula
35 Sandra Santamäki, Oppimis- ja ohjauskeskus Valtteri Onerva, Jyväskylä
36 Veikko Alakomi, Anna Tapion koulu, Pälkäne
37 Jasna Siven, Orimattilan yhteiskoulu, Orimattila
38 Valtteri Kuorilehto, Oulun normaalikoulu, Oulu
39 Hilja Haverinen, Orimattilan yhteiskoulu, Orimattila
40 Heini Pesonen, Frosteruksen koulu, Kärsämäki
41 Alex Borgström, Grundskolan Norsen, Helsinki

Palaa sisällysluetteloon

Oppilasedustaja Ruusu Tölli

Ministerit vastasivat oppilasedustajien kysymyksiin

Oppilasedustaja Roni Lehmuskoski

Terveyteen liittyvät ongelmat ja sote-uudistus askarruttavat myös nuoria

Nuorten mielestä lasten näkökulma perheiden ongelmatilanteissa pitäisi ottaa paremmin huomioon. Ruuhkautunut lastensuojelu vaikeuttaa tuen riittävää ja tarpeeksi nopeaa saamista[42]. Oppilasedustajat ehdottivat lääkesopimuksiin liittyvää EU-yhteystyötä, jotta Suomi voisi auttaa vakavasti ja harvinaisimpiin tauteihin sairastuneita lapsia[43]. Nuoret kysyivät, miten päteviä lääkäreitä saataisiin houkuteltua terveyskeskuksiin ja kouluihin[44] sekä antaako tuleva sote-uudistus mahdollisuuden koululaisille valita terveydenhoitajansa ja lääkärinsä julkisen ja yksityisen sektorin väliltä[45].

Homekoulujen pelätään uhkaavan terveyttä ja oppimista

Nuorten terveyteen liittyvistä huolenaiheista koulujen sisäilma- ja homeongelmat ovat edelleen yksi suuri ongelma.[46] ”Terveyden lisäksi vaarantuu myös oppiminen[47]”. Kuntien voimavarat eivät kuitenkaan yksin aina riitä sisäilmaongelmien ratkaisuun[48]. Nuoret kysyivätkin hallitukselta sen toimista tilanteen korjaamiseen[49] ja ihmettelivät, miksi ei uusia kouluja ryhdytä rakentamaan heti, vaan vanhoja kouluja yritetään tuloksetta pitää toimin takelpoisina.[50]

Nuorten liikunnan lisäämiseksi perätään konkreettisia toimia

Nuoret ovat edelleen huolissaan nuorten liikkumattomuudesta[51]. Oppilasedustajat halusivat kuulla hallituksen toimista nuorten liikkumistottumusten parantamiseksi[52] sekä maksuttoman tai kohtuuhintaisen harrastustoiminnan edistämiseksi[53]. Lisäksi kysymyk-

42 Amanda af Forselles, Koivukylän koulu, Vantaa
43 Suvi Laitinen, Olarin koulu, Espoo
44 Petra Kärkkäinen, Alahärmän koulu, Härmä
45 Sauli-Matti Kirveskari, Nokianvirran koulu, Nokia
46 Suvi Heinänen, Jyväskylän normaalikoulu, Jyväskylä
47 Samia Said, Ruusuvuoren koulu, Vantaa
48 Ella-Maria Viero, Laihian keskuskoulu, Vaasa
49 Heidi Juutinen, Maikkulan koulu, Oulu
50 Maria Hyörtti, HJ. Nortamon peruskoulu, Rauma
51 Marlena Wikström, Perniön yhteiskoulu, Perniö
52 Pekka Aalto, Sammonlahden koulu, Lappeenranta
53 Mimmi Laakso, Turengin yhteiskoulu, Turenki

Palaa sisällysluetteloon

sissä käsiteltiin nuorten mielenterveyttä ja toivottiin hoitoon pääsyn helpottumista[54]. Päihteiden helpon saamisen nähtiin aiheuttavan nuorille monia ongelmia, kuten syrjäytymistä ja erilaisia haittoja hyvinvoinnille[55].

Nuoret pohtivat liikenneratkaisujen kehittämistä

Nuoret kysyivät, voisiko joukkoliikenteen muuttaa ainakin pääkaupunkiseudulla maksuttomaksi[56]. Maksuton joukkoliikenne houkuttelisi uusia käyttäjiä, vähentäisi ruuhkia sekä parantaisi ilmanlaatua ja lisäisi ihmisten mahdollisuuksia liikkua omaa asuinaluetta laajemmalla alueella[57]. Lisäksi nuorten mielestä ajokortin ja sen suorittamisen hinta on Suomessa kohtuuttoman kallis[58].

Haja-asutusalueiden pitkät koulumatkat koetaan epätasa-arvoisiksi

Nuoret kysyivät ministereiltä, ”mitä hallitus aikoo tehdä tasapuolisten liikenneyhteyksien turvaamiseksi kaikkialla Suomessa[59]”. Varsinkin maaseudulla asuvilla nuorilla matkustamiseen menevä aika voi lisätä koulupäivän pituutta kohtuuttomasti sekä vaikeuttaa harrastamista. Ongelmana nähtiin liiallinen riippuvuus vanhempien tai julkisten liikenteen aikatauluista sekä mopolla ajamisen vaarallisuus kuljettaessa pitkiä matkoja sateella[60]. Haja-asutusalueilla eduskunnan käsittelemä laki nuorten ajo-oikeuden laajentamisesta mahdollistaisi helpomman liikkumisen sekä antaisi nuorille mahdollisuuden kulkea mopoautoa turvallisemmalla vaihtoehdolla[61]. Nuoria mietitytti, millaisia lisävaatimuksia ajokortin suorittaminen vaatii jo mopoautokortin omaaville[62] tai minkälaisen ajonopeuden uudistus sallisi[63]. Ehdotettiin, ”voisiko rekkarallia verottaa tietulleilla ja kohdistaa saadut rahat valtatie 21:n levennystöihin ja poliisien palkkaamiseen liikennevalvontatöihin Enontekiöllä”[64].

Kansanedustajat seurasivat istuntoa istuntosalin lehteriltä

54 Kukka-Maria Rossi, Pielisjoen koulu, Joensuu
55 Jenna Kemppainen, Sydän Laukaan koulu, Laukaa
56 Roni Lehmuskoski, Leppävaaran koulu, Espoo
57 Timofei Borovkov, Espoonlahden koulu, Espoo
58 Sean McLoughlin, Järvenpään Yhteiskoulu, Järvenpää
59 Arttu Hiltunen, Iittalan yhtenäiskoulu, Iittala
60 Isa Kannisto, Petäjäveden yläaste, Petäjävesi
61 Senja Ulvinen, Ylistaron yläkoulu, Seinäjoki
62 Karoliina Leino, Raumanmeren peruskoulu, Rauma
63 Lauri Maaninka, Rukan koulu, Ruka
64 Sunna Siilasjoki, Hetan peruskoulu, Enontekiö

Nuorten vaikuttaminen ja demokratian elinvoimaisuus mietityttivät nuoria

Nuorten parlamenttiin osallistuneet nuoret toivat suullisissa kysymyksissään esille eri näkökulmia vaikuttamiseen, osallistumiseen ja politiikkaan. Kysymyksessä vaalilupausten merkityksestä ja äänestäjän ”kuluttajansuojasta” eräs nuori nosti esille huolensa demokraattisen järjestelmän tilasta, kun vaalilupausten sivuuttaminen ”syö tavallisten kansalaisten uskoa ja luottamusta kansakuntamme tärkeimpään demokratian instituutioon”[65]. Yhtäläisen huolen median käyttäytymisestä toi esille kysymys, jossa aprikoitiin median vääristelevän uutisointia päätöksistä[66]. Vaikuttamiseen ja politiikasta kiinnostumisen vahvistamiseksi haluttiin tietää yleisesti hallituksen näkökulmia[67] tai ehdotettiin hyödynnettävän nuorten toimintaa ja vaikuttamista sosiaalisessa mediassa[68].

Nuorten vaikuttamismahdollisuudet olivat esillä maakuntauudistuksessa ja maakunnallisten nuorisovaltuustojen asemaa päätöksenteossa[69] tiedustelleessa kysymyksessä. Haluttiin tietää, ”miten nuoret voivat Suomessa itse konkreettisesti vaikuttaa heitä koskeviin asioihin”[70].

Äänioikeusikäraja pohditutti

Kysymyksissä muistutettiin, että ”nuorten osallisuus on yksi demokraattisen yhteiskunnan peruspilareista”[71]. Kysyjä perusteli äänioikeusikärajan muutosta esimerkiksi seurakuntavaalien ikärajalla: puolueisiin liittyminen on mahdollista alle 18-vuotiaana ja nuori on jo ehtinyt opiskella yhteiskuntaoppia ja vielä presidenttiehdokkaistakin puolet oli kannattanut äänioikeusikärajan laskemista[72]. Ministeriltä kysyttiin perusteluja nykyiselle ikärajalle[73] ja kantaa siihen, pitäisikö sitä laskea[74].

---

65 Nooa Siro, Hämeenkylän koulu, Vantaa

66 Kirill Helsing, Varsikan koulu, Vaasa

67 Otto Hovi, Helilän koulu, Kotka

68 Aino Huikari, Albert Edelfeltin koulu, Porvoo

69 Salla Puoskari, Oriveden kaupunki/nuorisovaltuusto, Orivesi

70 Iines Manninen, Hakarinteen koulu, Raasepori

71 Anni Halminen, Porin Lyseon koulu, Pori

72 Anni Halminen, Porin Lyseon koulu, Pori

73 Austra Nykänen, Riihikallion koulu, Tuusula

74 Pihla Sairanen, Mertalan yhtenäiskoulu, Savonlinna

Tunnelmia Nuorten parlamentin istuntopäivästä Eduskuntatalossa

Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 6.11.2018

Syksyllä 2018 järjestettiin kerholaistilaisuus Päivälehden museolla yhteistyössä museon ja Julkisen sanan neuvoston kanssa. Mukana oli kolmisenkymmentä oppilasta yhdeksästä koulusta. Päivän tavoitteena oli pohtia mediakriittisyyttä ja vastuullista journalismia. Ohjelmassa kerholaiset tutustuivat hyvään journalistiseen tapaan ja pääsivät antamaan omat ratkaisuehdotuksensa Julkisen sanan neuvostolle tulleisiin kanteluihin kouluneuvostoissa. Opettajien tilaisuus rakentui demokratiakasvatuksen menetelmien ympärille. Siinä pohdittiin, millaisia menetelmiä olisi syytä kehittää toteutettavaksi osana opetusta. Työskentelytapa vaikutti kiinnostavalta ja palautekeskustelussa pureuduttiin moniin nuoria mediassa askarruttaneisiin kysymyksiin.

Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2

Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2-vihkonen sisältää kahdeksan vinkkiä nuorille mielekkäistä MOK-kokonaisuuksista.

Teemat vaihtelevat eritasoisesta vaikuttamisesta (globaali, kansallinen politiikka, media), kestävän kehityksen eri ulottuvuuksiin (ilmasto, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja moninaisuus) sekä monipuoliseen hyvinvointiin ja yrittäjyyteen. Vihkosessa on julkaistu työskentelyohjeet, joita voi hyödyntää kouluissa työstettäessä oppilaiden kanssa monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemoja ja sisältöjä. Tekstin vihkoseen laati Tiina Karhuvirta. Kehittämiskeskus Opinkirjo painoi vihkosta yhteensä 2000 kpl.

Valiokuntasimulaatio

Valiokuntasimulaatio on toiminnallinen, oppilaita osallistava ja oppiainerajat ylittävä demokratiakasvatuksen simulaatiomalli. Simulaatio mukailee löyhästi eduskunnan valiokuntatyöskentelyä ja täysistuntoa. Oppilaat käsittelevät yhteiskunnallista aihetta valiokunnassa, kirjoittavat siitä mietinnön ja antavat päätösehdotuksensa. Ehdotukset esitellään, niistä keskustellaan ja lopuksi äänestetään kaikkien yhteisessä täysistunnossa.

Valiokuntasimulaatio sisältää toteutusohjeiden lisäksi aineistot ja virikevideot nuorisotyöttömyydestä, nuorten yrittäjyydestä, ilmastonmuutoksesta ja turvallisuudesta sekä kirjallisen aineiston nuorten poliittisista oikeuksista ja koulutuksen tasa-arvosta. Aiheet on poimittu Nuorten parlamentissa esiintyneistä kysymyksistä.

Simulaatio on Padasjoen yhtenäiskoulun ja lukion historian ja yhteiskuntaopin lehtori Marja-Riitta Tikkalan kehittämä. Simulaatioon liittyvät videot ovat Marja-Riitta Tikkalan, Tiina Karhuvirran ja Saana Palamaan ideoimia ja Saana Palamaan toteuttamia.

Opinkirjon julkaiseman, ylläpitämän ja jatkokehittämän materiaalin osoite on http://bit.ly/simulaatio2018.

Some-kanavat

Porolahden koulu Helsingistä järjesti ja videoi Kansanedustajat koululla tempauksen tammikuussa 2017. Video löytyy Opinkirjon YouTube-kanavalta

Nuorten parlamentin **Facebook**-sivua ylläpidetään Opinkirjossa.

Nuorten parlamentin **blogissa** julkaistiin blogikirjoituksia vuonna 2017 yhteensä 5 ja istuntovuonna 2018 17 kappaletta.

Twitterissä Nuorten parlamentin tunnuksena on suosittu **#nuortenparlamentti**

Nuorten parlamentin toiminnan arviontia

Nuorten parlamentti -toiminta toteutui vastaajien kouluissa osana oppilaskunnan toimintaa (35%), kerhona (32%), oppitunneilla (29%) sekä valinnaiskurssin osana (6%). Omana valinnaiskurssina toimintaa ei toteutettu. Lisäksi osa kouluista oli toteuttanut toimintaa myös muilla tavoin (16%), kuten esimerkiksi sähköisesti, osana tukioppilastoimintaa, valittujen oppilaiden kanssa tai sähköisenä classroomissa.

Kerhonohjaajille järjestettyyn tilaisuuteen osallistuneista opettajista suurin osa koki tilaisuuden itselleen hyödylliseksi, ja he kokivat pystyvänsä hyödyntämään saamaansa tietoa opetuksessa.

Avoimissa palautteissa toivottiin, että opettajatilaisuus voisi olla pidempi ja siihen voisi lisätä keskustelua muiden opettajien kanssa esimerkiksi ryhmissä. Muutama opettaja olisi halunnut tietää, mitä oppilaat tekevät samaan aikaan pidettävissä valiokunnissa ja poliitikko-nonstopissa.

Opettajat kertoivat hyödyntäneensä Nuorten parlamentista saamaansa kokemusta eri tavoin, kuten käyttämällä suullisten kysymysten aiheita keskustelujen ja projektien teemoina sekä hyödyntämällä Nuorten parlamentin verkkosivuja ja oppilaiden saamia kokemuksia opetuksen tukena. Muutama vastaajista kertoi aikaisemmin käyttäneensä täysistuntosimulaatiota tunnillaan ja aikovansa ottaa käyttöön uuden valiokuntasimulaation. Osa kertoi saaneensa hyviä materiaaleja ja ideoita oppilaskuntatyöhön sekä pyytävänsä oman paikkakuntansa veteraanikansanedustajia vierailemaan koulullaan. Nuorten parlamentti toiminnan nähtiin tuovan demokratian ja vaikuttamisen lähemmäksi oppilaiden elämää sekä tekevän opettamisesta kiinnostavampaa ja monipuolisempaa.

Toimittajaoppilaille tarkoitettu tilaisuus oli oppilaiden mielestä kaiken kaikkiaan varsin onnistunut kokemus. Kehitettäviäkin asioita löytyi, sillä vastaajista lähes kolmannes olisi toivonut tilaisuudessa olevan paikalla enemmän kansanedustajia sekä etukäteistietoa osallistuvista poliitikoista. Toiveena esitetiin ministeri-nonstop-tilaisuutta. Sekä toimittajaoppilaiden että oppilasedustajien tilaisuuksiin toivottiin enemmän vuorovaikutusta ja keskustelua kansanedustajien ja oppilaiden kesken.

Suullinen kyselytunti oli suurimmalle osalle vastaajista onnistunut kokonaisuus. Eniten kehittämisehdotuksia tuli suullisen kyselytunnin pituuteen liittyen, noin neljännes vastaajista oli sitä mieltä, että istunto oli liian lyhyt. Suullista kyselytuntia toivottiin pidemmäksi, jotta kaikki päiväjärjestyksessä olleet kysymykset ehdittäisiin esittää. Äänestysaiheiden kertomista etukäteen perusteltiin esimerkiksi sillä, että eutanasiaan liittyvä kysymys oli liian iso ja vaikea aihe, jotta siihen voisi ottaa kantaa niin lyhyellä ajalla. Ruotsinkielisiin kysymyksiin toivottiin ministereiltä myös vastauksia ruotsiksi.

Nuorten parlamenttiin osallistuminen on opettajien ja oppilaiden mukaan

Kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin ja omaan mahdollisuuteen on nuorissa lisääntynyt.

Sosiaalisuutta on tullut varmasti lisää.

Ollut mahtava elämys.

Lisännyt kiinnostusta ja uskoa omiin vaikuttamismahdollisuuksiin.

Lisännyt kiinnostusta politiikkaan, päättämiseen ja asioiden hoitamiseen.

Olen oppinut millaista politiikka on ja otan asiat vakavammin. Olen myös aktiivisemmin mukana oppilaskunnan asioissa.

Tuonut demokratian käytänteitä osaksi kouluarkea.

Toiminut inspiraationa opetuksessa.

Lisännyt nuorten osallisuutta.

Ikimuistoinen päivä

Politiikka on alkanut kiinnostaa enemmän ja poliittinen suuntaus tullut selkeämmäksi.

Kansanedustajan työ alkoi kiinnostamaan enemmän.

Nyt politiikka on vieläkin lähempänä itseäni.

Kiinnostus potiikkaan ja Suomen asioihin kasvoi oppilailla.

Avannut eduskunnan toimintaa.

Istuntopäivä konkretisoi oppilaille monia yhteiskunnassa opetettavia asioita, ainakin meidän koulussamme oppilaat innostuivat pohtimaan tärkeitä asioita.

Ymmärrän paremmin kansanedustajan työtä ja politiikkaa.

Ilo huomata, että merkittävään tapahtumaan osallistuminen sai vastakaikua koko koulussa.

Olen alkanut ajatella politiikkaa huomattavasti enemmän. Olen myös katsonut uutisia enemmän, jotta pysyisin ajantasalla.

Mahdollisuus päästä esittämään kysymyksiä ministereille ja kansanedustajille.

Osallistuneille oppilaille tilaisuus oli mahtava elämys. Se herätti selvästi kiinnostusta vaikuttamiseen. Koulussa tapahtumaa seurattiin kiinnostuksella ja toimittaja-oppilaan kirjoittama lehtiartikkeli sai hyvän vastaanoton.

Itselleni osallistuminen antoi intoa jatkaa demokratiakasvatuksen eteenpäin viemistä omassa opetuksessani.

Ajatuksia kerhotoiminnasta

Istuntopäivän jälkeen oli pyydetty yhtä kerhoa kokoamaan näkemyksiä kerhotoiminnasta:

Mukavinta eduskuntapäivän lisäksi oli kerholaisten mielestä se, että kerho oli todella miellyttävä kokemus ja kerhossa olisi voitu puhua vieläkin enemmän politiikkaa. Ihan varmaa ei tietysti ole, mitä kerholaiset tarkoittavat termillä ”puhua politiikkaa”, mutta mahdollisesti he tarkoittivat kiteytetysti, että ”parasta oli keskustella ajankohtaisista asioista muiden kanssa. Kuulla heidän kantansa, jotka hieman poikkeavat omistani. ”

Kerhoon osallistuttiin, koska yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat ja osallistumisen ajateltiin helpottavan yhteiskuntaopin asioiden oppimista. Osallistumiseen kannusti halu oppia politiikasta lisää ja olla enemmän perillä politiikan ajankohtaisista aiheista. Eräs kerholainen oli tullut mukaan, vaikka häntä ”ei oikein kiinnostanut politiikka, mutta nyt olen vähän enemmän kiinnostunut”. Kerhossa käydyt keskustelut yllättivät positiivisesti: käsittelyyn otettiin tärkeitä kysymyksiä ja mietteitä. Kerho oli hyvä paikka tavata muita samanhenkistä ihmisiä.

Kerhossa opittiin eduskunnan toiminnasta, pikkuknoppeja eduskunnan hisseistä ja ulkoministerin kännykästä, valiokunnista ja kansanedustajien työstä sekä yleisesti maailman tapahtumista ja ajankohtaisista ongelmista.

Jotta Nuorten parlamentin toiminta olisi vieläkin kiinnostavampaa, kerholaiset ehdottivat istunnon järjestämistä vuosittain. Kerho voisi olla lyhyt valinnaisaine. Materiaalituotantoa saisi olla enemmän ja mukaan voisi innostaa niitäkin nuoria, joita yhteiskunnalliset asiat eivät yleensä kiinnosta. Asioita kannattaisi tuoda esille eri tavoin vaikkapa huumorilla höystettynä. Lisäksi kerhoille pitäisi järjestää tilaisuuksia tavata poliitikkoja.

Nuorten parlamentti lukuina 1998—2018

Istuntoon osallistuneet	
oppilasedustajat	2189
toimittajaoppilaat (noin)	1210
ohjaajat (osin samoja)	1210
koulukaverit, ystävät ja sukulaiset (noin 20 kontaktia)	67980
Yhteensä	72589
Kerholaistilaisuuksia järjestetty noin 14 kpl	
oppilaita (arvio)	560
koulukaverit, ystävät ja sukulaiset (noin 20 kontaktia)	11200
Yhteensä	11760
Suullisia kysymyksiä noin 180 / istunto	1980
Vuosina 2014, 2016 ja 2018 järjestetty päiväjärjestykseen valikoituvien kysymysten äänestyksiin	
osallistunut yhteensä noin	4250

Summary

The activities of the Finnish Youth Parliament are intended for students in the upper level of comprehensive school. The goal of these activities is to encourage students to get involved and have their say on matters that are important to young people. The activities began in 1998.

Their aim is to inspire students to get involved in making a positive difference to things that are important to their generation.

The Youth Parliament is organised as a cooperative effort of the Parliament of Finland and Development Centre Opinkirjo. The most important forms of activity include the parliament clubs for students in 8th and 9th year, club events, and other events under topical themes relevant to society. The activities reach their climax in the annual plenary session of the Youth Parliament, organised in the form of an oral Question Time session.

In most schools, the Youth Parliament activities are the responsibility of the teacher of History and Citizenship Education. The activities usually take the form of a Parliamentary Club or as a part of the student union activities. The Youth Parliament work can also be incorporated into the curriculum. Optional courses and youth council activities are all used as the setting for Youth Parliament activities in schools and in municipalities.

The Youth Parliament is inspiring for

teachers and students alike!

Club events 2017–2018

A total of four club events were organised. The themes included democracy education and young people's involvement in schools, social themes important for young people and the types of interdisciplinary learning modules containing social themes that young people would like to see in education. The theme of one of the club events was media education and responsible journalism. We pursued cooperation with various ministries (Ministry of Education and Culture and Ministry of Justice), the Union of Local Youth Councils in Finland (Allianssi), the Council for Mass Media and the Päivälehti Museum. The students' travel costs were covered by Development Centre Opinkirjo, so all the events had students from different parts of Finland. Slightly less than 200 students from approximately fifty schools participated in the events.

Activating materials 2017–2018

Three material packages were published during the season. Task package Kannattaisiko vaikuttaa? (Worth influencing?) contained instructions for preparing for a session, the Mokkeja yhteiskunnallisella otteella (Interdisciplinary learning modules with a social grip) included eight tips for interdisciplinary learning modules of interest to young people, while the third material was Valiokuntasimulaatio (Committee simulation). The simulation is a functional democracy education method involving the students and combining different subjects.

Social media

The Youth Parliament's website is located at the address Nuorteneduskunta.fi. There is a blog Nuorten Parlamentti used by the Youth Parliament and a Facebook page. Tweets were requested using the hashtag #nuortenparlamentti.

Session day of the Youth Parliament 23 March 2018

The plenary session of the Youth Parliament assembled at the Parliament Building on Friday 23 March 2018 at 12 noon. A total of 198 student representatives, 138 student journalists and 145 teachers from 146 upper comprehensive schools all around Finland attended the session.

On the session day, each student representative also learned about one of the following committees: the Grand Committee, the Legal Affairs Committee, the Transport and Communications Committee, the Education and Culture Committee, the Social Affairs and Health Committee, the Committee for the Future and the Environment Committee. Young people were introduced to the committees' duties and role in parliamentary work. However, most important were the questions asked by them and discussions with the Members of Parliament present representing the committees.

The student journalists participated in a Politiikko nonstop event in which they had the chance to ask questions from Members of Parliament. A Member of Parliament from each parliamentary group was present to answer the young people's questions.

There were three information sessions in the event arranged for teachers, in which new democracy education services were introduced: Parlamenttikierros – kokemustietoa kansanvallasta (in Finnish), Valiokuntasimulaatio (in Finnish) and Näin lakeja tehdään Suomessa website (in Finnish).

The plenary session was chaired by the Speaker of Parliament, Paula Risikko. Eleven ministers from the Government of Finland were present and answered questions from the student representatives. Of all the submitted questions, 41 had been picked for the plenum session agenda, and there was time to address 28 of these.

The topic of the first vote was whether public transport should be made free of charge. There was a tie with the votes, with 97 student representatives voting for keeping the public transport charge and another 97 for removing the charge. The topic of the second vote was whether the age limit for receiving a driving licence should be lowered to 16 years. 106 student representatives supported the current age limit of 18 years while 90 were in favour of lowering of the age limit to 16 years. The third vote concerned the legalisation of euthanasia in Finland. 53 student representatives voted for the prohibition of euthanasia and 123 for permitting it in legislation.

Young people had the chance to have their say on the plenary session agenda. About half of the questions were picked for the agenda based on a vote; the other half were selected at the Parliament. The following criteria are considered when putting the agenda together: regions (questions from each electoral district in proportion to the attending clubs), the sectors of the ministers represented, gender and language of the students presenting the questions.

The members of parliamentary clubs submitted a total of 159 questions for the plenary session.

T*he topics of the questions were divided between the ministers as follows*

Prime Minister	**8**
Minister for Foreign Affairs	**4**
Minister of Finance	**7**
Minister of the Interior	**6**
Minister of Economic Affairs	**3**
Minister of Labour	**6**
Minister of Social Affairs and Health	**1**
Minister of Family Affairs and Social Services	**23**
Minister of Local Government and Public Reforms	**1**
Minister of Transport and Communications	**12**
Minister for Foreign Trade and Development	**0**
Minister of Justice	**6**
Minister of Defence	**6**
Minister of Education	**58**
Minister for European Affairs, Culture and Sport	**4**
Minister of Agriculture and Forestry	**1**
Minister of the Environment, Energy and Housing	**13**
Total	**159**

Student journalists present questions to the Speaker of Parliament Paula Risikko

The plenary session was followed by a reception by the Speaker of Parliament for attendees of the Youth Parliament and invited guests. The reception gave the young people the opportunity for active discussion with the ministers and Members of Parliament present.

Student representatives arriving to the reception. The speaker of Parliament Paula Risikko and Secretary-General Maija-Leena Paavola

Liite 1. Nuorten parlamenttiin 2018 osallistuneet koulut vaalipiireittäin

Helsingin vaalipiiri
Helsingfors valkrets

Arabian peruskoulu	*Helsinki*
Aurinkorannikon suomalainen koulu	
Grundskolan Norsen	*Helsingfors*
Helsingin eurooppalainen koulu	*Helsinki*
Helsingin normaalilyseo	*Helsinki*
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	*Helsinki*
Helsingin Rudolf Steiner koulu	*Helsinki*
Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu	*Helsinki*
Porolahden peruskoulu	*Helsinki*
Puistolan peruskoulu	*Helsinki*
Vesalan peruskoulu	*Helsinki*
Åshöjdens grundskola	*Helsinki*

Uudenmaan vaalipiiri
Nylands valkrets

Albert Edelfeltin koulu	*Porvoo*
Ehnroosin koulu	*Mäntsälä*
Espoon yhteislyseon koulu	*Espoo*
Espoonlahden koulu	*Espoo*
Hagelstamska skolan	*Grankulla*
Hakarinteen koulu	*Raasepori*
Harjurinteen koulu	*Loviisa*
Haukilahden koulu	*Espoo*
Hyrylän yläaste	*Tuusula*
Hämeenkylän koulu	*Vantaa*
Härkävehmaan koulu	*Hyvinkää*
Järvenpään Yhteiskoulu	*Järvenpää*

Palaa sisällysluetteloon

Kaitaan koulu	*Espoo*
Karakallion koulu	*Espoo*
Karjaan yhteiskoulu	*Raasepori*
Kartanon koulu	*Järvenpää*
Kasavuoren koulu	*Kauniainen*
Kilonpuiston koulu	*Espoo*
Kirkkojärven koulu	*Espoo*
Koivukylän koulu	*Vantaa*
Leppävaaran koulu	*Espoo*
Lohjan harjun koulu	*Lohja*
Lyceiparkens skola	*Borgå*
Länsimäen koulu	*Vantaa*
Mattlidens skola	*Esbo*
Mikaelskolan	*Raseborg*
Nummelanharjun koulu	*Vihti*
Nöykkiön koulu	*Espoo*
Olarin koulu	*Espoo*
Otalammen koulu	*Vihti*
Peltolan koulu	*Vantaa*
Riihikallion koulu	*Tuusula*
Ruusuvuoren koulu	*Vantaa*
Sibbo ungdomsfullmäktige	*Sibbo kommun*
Simonkylän koulu	*Vantaa*
Sompion koulu	*Kerava*
Tapiolan koulu	*Espoo*
Urheilupuiston koulu	*Nurmijärvi*
Winellska skolan	*Kyrkslätt*

Varsinais-Suomen vaalipiiri
Egentliga Finlands valkrets

Hermannin koulu	*Salo*

Palaa sisällysluetteloon

Hirvikosken yhtenäiskoulu	*Loimaa*
Kosken seudun yläaste	*Koski Tl*
Laurin koulu	*Mynämäki*
Perniön yhteiskoulu	*Salo*
Puistokadun koulu	*Loimaa*
Puropellon koulu	*Turku*
Valkeavuoren koulu	*Kaarina*
Vasaramäen koulu	*Turku*
Yläneen yhtenäiskoulu	*Pöytyä*

Satakunnan vaalipiiri
Satakunta valkrets

Eurajoen yhteiskoulu	*Eurajoki*
Hj. Nortamon peruskoulu	*Rauma*
Kaarisillan yhtenäiskoulu	*Pori*
Karvian yhtenäiskoulu Opinpolku	*Karvia*
Lavian yhtenäiskoulu	*Pori*
Länsi-Porin koulu	*Pori*
Meri-Porin yhtenäiskoulu	*Pori*
Pohjanlinnan koulu	*Kankaanpää*
Porin Lyseon koulu	*Pori*
Porin suomalaisen yhteislyseon koulu	*Pori*
Raumanmeren peruskoulu	*Rauma*

Hämeen vaalipiiri
Tavastlands valkrets

Hakkalan koulu	*Hämeenlinna*
Harjunrinteen koulu	*Riihimäki*
Heinsuon koulu	*Hollola*
Hämeenlinnan yhteiskoulu	*Hämeenlinna*

Iittalan yhtenäiskoulu	*Hämeenlinna*
Keskuskoulu	*Forssa*
Lahden yhteiskoulu	*Lahti*
Orimattilan yhteiskoulu	*Orimattila*
Padasjoen yhtenäiskoulu	*Padasjoki*
Salpausselän koulu	*Lahti*
Turengin yhteiskoulu	*Janakkala*

Pirkanmaan vaalipiiri
Birkalands valkrets

Anna Tapion koulu	*Pälkäne*
Kaukajärven koulu	*Tampere*
Kämmenniemen koulu	*Tampere*
Nokianvirran koulu	*Nokia*
Oriveden nuorisovaltuusto	*Orivesi*
Pitkäjärven koulu	*Kangasala*
Sääksjärven koulu	*Lempäälä*
Tampereen yliopiston normaalikoulu	*Tampere*
Urjalan yhtenäiskoulu	*Urjala*
Vesilahden yläaste	*Vesilahti*

Kaakkois-Suomen vaalipiiri
Sydöstra Finlands valkrets

Helilän koulu	*Kotka*
Kankaisten koulu	*Kangasniemi*
Kesämäen koulu	*Lappeenranta*
Mertalan yhtenäiskoulu	*Savonlinna*
Naukion yhtenäiskoulu	*Kouvola*
Pertunmaan yhtenäiskoulu	*Pertunmaa*
Sammonlahden koulu	*Lappeenranta*

Savonlinnan normaalikoulu	*Savonlinna*
Valkealan yläkoulu	*Kouvola*
Virolahden yläaste	*Virolahti*

Savo-Karjalan vaalipiiri
Savolax-Karelens valkrets

Arppen koulu	*Kitee*
Kesälahden koulu	*Kitee*
Kuopion steinerkoulu	*Kuopio*
Minna Canthin koulu	*Kuopio*
Pielisjoen koulu	*Joensuu*
Poikolan koulu	*Juuka*
Tietäväisen koulu	*Tohmajärvi*
Waltterin koulu	*Varkaus*

Vaasan vaalipiiri
Vasa valkrets

Alahärmän yläkoulu	*Kauhava*
Jaakko Ilkan koulu	*Ilmajoki*
Juhani Vuorisen koulu	*Kannus*
Kiviniityn koulu	*Kokkola*
Laihian keskuskoulu	*Laihia*
Lucina Hagmanin koulu	*Kokkola*
Nurmon yläaste	*Seinäjoki*
Seinäjoen lyseo	*Seinäjoki*
Soinin yhtenäiskoulu	*Soini*
Teuvan yhtenäiskoulu	*Teuva*
Variskan koulu	*Vaasa*
Ylistaron yläkoulu	*Seinäjoki*
Ähtärin yhteiskoulu	*Ähtäri*

Keski-Suomen vaalipiiri
Mellersta Finlands valkrets

Jyväskylän Normaalikoulu	*Jyväskylä*
Lievestuoreen koulu	*Laukaa*
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva	*Jyväskylä*
Petäjäveden yläaste	*Petäjävesi*
Saarijärven Keskuskoulu	*Saarijärvi*
Sydän-Laukaan koulu	*Laukaa*
Tikkakosken yhtenäiskoulu	*Jyväskylä*
Viitaniemen koulu	*Jyväskylä*

Oulun vaalipiiri
Uleåborgs valkrets

Frosteruksen koulu	*Kärsämäki*
Kaakkurin Koulu	*Oulu*
Kempeleen kirkonkylän yhtenäiskoulu	*Kempele*
Maikkulan yhtenäiskoulu	*Oulu*
Myllytullin koulu	*Oulu*
Oulun kansainvälinen koulu	*Oulu*
Oulun normaalikoulu	*Oulu*
Raumankarin koulu	*Kalajoki*
Ritaharjun koulu	*Oulu*
Rukan koulu	*Kuusamo*
Utajärven koulu	*Utajärvi*
Ylikylän yhtenäiskoulu	*Kempele*

Lapin vaalipiiri
Lapplands valkrets

Hetan peruskoulu	*Enontekiö*
Korkalovaaran peruskoulu	*Rovaniemi*

Palaa sisällysluetteloon

Liite 2. Nuorten parlamentin istuntopäivän 23.3.2018 ohjelma

8.00 – 10.00	*Sisääntulo ja ilmoittautuminen*
8.00 – 10.30	*Aamiainen Eduskuntatalon kahvilassa*
9.45 – 11.15	*Poliitikko nonstop: toimittajaoppilaat kysyvät kansanedustajilta*
10.00 – 10.45	*Oppilasedustajat valiokunnissa*
10.15 – 11.15	*Kerhonohjaajien tilaisuus*
11.00 – 11.30	*Harjoitukset oppilasedustajille täysistuntosalissa*
11.30 – 12.00	*Tauko*
11.30 – 12.00	*Kutsuvieraat saapuvat*
12.00 – 13.00	**Nuorten parlamentin täysistunto**
13.05 – 14.30	*Puhemiehen vastaanotto Valtiosalissa*
14.30 –	*Mahdolliset kansanedustajatapaamiset*
17.00	*Eduskuntatalo suljetaan*

Tekstit: Kristiina Hakala & Tiina Karhuvirta, Niika Malm (Nuorten parlamentin kerholaistilaisuus 14.3.2017) ja Petra Hulsi & Tiina Karhuvirta (Täysistuntoon lähetettyjen kysymysten tarkastelua)
Kuvat: Hanne Salonen / Eduskunta ja Ida Pimenoff (s. 24)
Taulukot: Tiina Karhuvirta
Käännös: Björn Eklund
Summary: Semantix Finland Oy
ISSN 2323-9514 (verkkojulkaisu)